

บทที่ 1

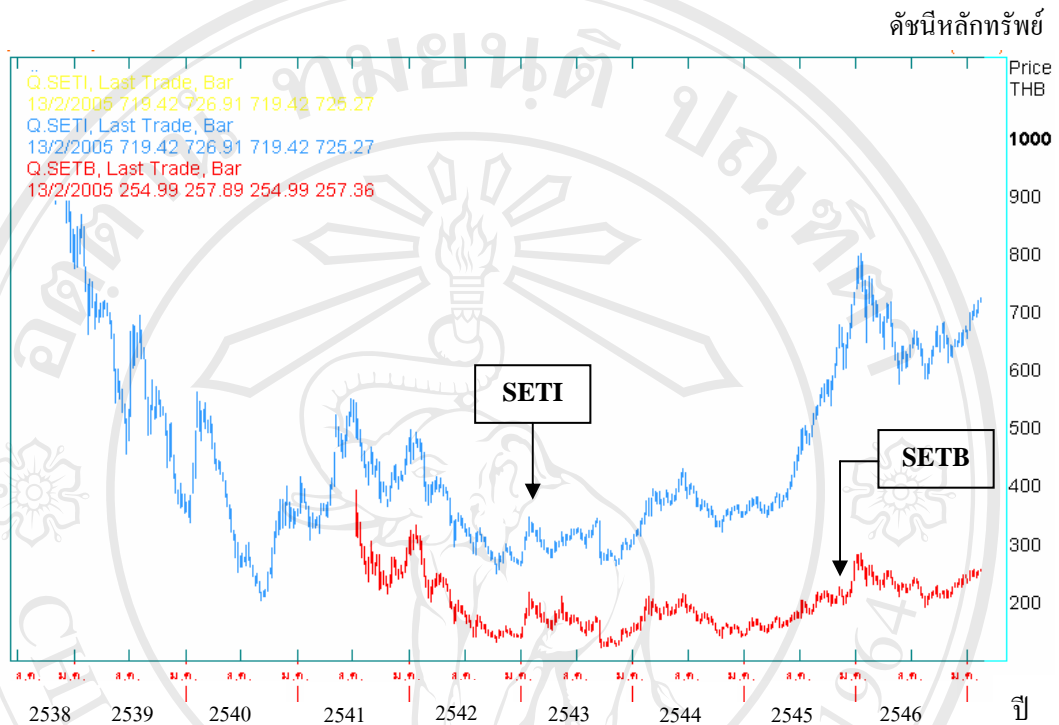
บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นกลไกในการระดมเงินออมและจัดสรรเงินลงทุน สำหรับการเอื้ออำนวยให้เกิดการโยกย้ายเงินออมจากหน่วยเศรษฐกิจที่มีเงินออมไปยังหน่วยเศรษฐกิจที่ขาดแคลนเงินทุนหรือธุรกิจที่ออกหลักทรัพย์เพื่อระดมทุนไปใช้ในการดำเนินธุรกิจ มีส่วนสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนา เช่น ประเทศไทย ทั้งนี้เพราะตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยช่วยสนับสนุนให้เกิดการออมระยะยาว เพื่อนำไปใช้ในการขยายธุรกิจ ในช่วงที่ภาวะเศรษฐกิจของประเทศมีอัตราการขยายตัวสูง ความต้องการใช้เงินทุนมีมาก อีกทั้งอัตราดอกเบี้ยและอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมีความผันผวนอยู่ตลอดเวลา ทำให้ธุรกิจเกิดความเสี่ยงในการบริหารงาน แต่หากธุรกิจสามารถระดมทุนระยะยาวผ่านตลาดหลักทรัพย์ได้ ย่อมทำให้ธุรกิจมีความคล่องตัวทางการเงิน สามารถขยายธุรกิจได้ตามที่กำหนดและจัดการความเสี่ยงลงไปได้ส่วนหนึ่ง ซึ่งธุรกิจสามารถระดมทุนโดยออกสินทรัพย์ต่าง ๆ เช่น หุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิ หุ้นกู้ หน่วยลงทุน และใบสำคัญแสดงสิทธิ เป็นต้น และทางด้านผู้ลงทุนหรือผู้ออมก็สามารถเลือกลงทุนได้โดยตรงในธุรกิจที่ตนเองสนใจ ทำให้เกิดการจัดสรรเงินออมอย่างมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกัน

โดยทั่วไปแล้วสิ่งที่นักลงทุนคาดหวังจากการลงทุนในหลักทรัพย์ คือผลตอบแทนจากการลงทุนซึ่งประกอบด้วยผลตอบแทนที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์ (Capital Gain) และผลตอบแทนจากเงินปันผล (Dividend) แต่ในความเป็นจริงผลตอบแทนที่นักลงทุนคาดหวังกับผลตอบแทนที่ได้รับจริงอาจแตกต่างกัน สาเหตุเนื่องจากความเสี่ยงในการลงทุนซึ่งประกอบด้วยความเสี่ยง 2 ลักษณะประกอบด้วย ความเสี่ยงที่เป็นระบบกับความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นแล้วอาจจะทำให้ผลตอบแทนที่ได้รับจริงน้อยกว่าผลตอบแทนที่คาดหวัง ความเสี่ยงที่เป็นระบบเป็นความเสี่ยงที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของกิจการ ความเสี่ยงเหล่านี้ได้แก่ ความเสี่ยงในอำนาจซื้อ ความเสี่ยงอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงในอัตราดอกเบี้ย และความเสี่ยงที่เกิดจากภาวะตลาดหลักทรัพย์ สำหรับความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบนั้น เป็นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการดำเนินงานของธุรกิจเอง เมื่อเกิดขึ้นจะกระทบต่อกิจการเท่านั้น ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะได้แก่ ความเสี่ยงทางด้านการบริหาร ความเสี่ยงทางอุตสาหกรรม และความเสี่ยงทางการเงิน

รูปที่ 1.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกับดัชนีราคาหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์ ปี พ.ศ. 2538-2546

ที่มา : Reuters (2004)

จากรูปที่ 1.1 จะสังเกตเห็นได้ว่าหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์มีความผันผวนเปลี่ยนแปลงตามดัชนีตลาดหลักทรัพย์ โดยในปี พ.ศ. 2541 เป็นต้นมา ดัชนีราคาหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์ได้ปรับตัวลดต่ำลง เนื่องจากเศรษฐกิจของประเทศไทยประสบกับภาวะถดถอยอย่างรุนแรง โดยเฉพาะปัญหาสภาพคล่องในระบบเศรษฐกิจ ทำให้เงินไหลออกจากตลาดหลักทรัพย์เป็นจำนวนมาก ซึ่งในส่วนของธนาคารพาณิชย์ ไม่สามารถแก้ไขปัญหานี้เสียได้ ทำให้ไม่สามารถปล่อยสินเชื่อ ส่งผลให้รายได้ของธนาคารพาณิชย์ลดลง โดยภายหลังวิกฤตเศรษฐกิจ ตั้งแต่ในปี พ.ศ. 2544 จนถึงปัจจุบันภาวะเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศไทยมีการปรับตัวดีขึ้นรัฐบาลมีความแข็งแกร่งในเชิงโครงสร้าง ประกอบกับแนวนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลซึ่งกระตุ้นการใช้จ่ายภาคครัวเรือนซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้สร้างผลดีต่อการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ โดยเฉพาะหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่ราคามีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง อันเนื่องมาจากธุรกิจในกลุ่มธนาคารพาณิชย์มีการขยายตัวในอัตราสูงขึ้นและ มีการประกาศผลการดำเนินงานที่ดีอย่างต่อเนื่องชัดเจน และส่วนใหญ่มีพื้นฐานดีไม่มีปัญหาความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ ซึ่งเกิดจากความเสี่ยงจากการบริหาร

และความเสี่ยงทางการเงินส่งผลให้ประชาชนและนักลงทุนมีความสนใจที่จะเข้ามาลงทุนในหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้น ดังตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 แสดงปริมาณและมูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการซื้อขายสูงสุด 5 อันดับแรกในปี พ.ศ. 2547

กลุ่มหลักทรัพย์	ปริมาณการซื้อขาย (หุ้น)	มูลค่าการซื้อขาย (ล้านบาท)
1. พัฒนาอสังหาริมทรัพย์	1,006,240,000	3,813,332
2. สื่อสาร	388,805,000	3,454,086
3. ธนาคารพาณิชย์	265,899,000	3,819,420
4. บริการ	217,489,000	834,409
5. วัสดุก่อสร้าง	156,248,000	1,815,655

ที่มา: Reuters (2004)

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยประกอบด้วยกลุ่มหลักทรัพย์ทั้งหมด 27 กลุ่มหลักทรัพย์ โดยจากตารางที่ 1.1 จะเห็นได้ว่าในปี พ.ศ. 2547 กลุ่มหลักทรัพย์ที่มีปริมาณการซื้อขายสูงสุด 5 อันดับแรกได้แก่ หลักทรัพย์กลุ่มพัฒนาอสังหาริมทรัพย์, หลักทรัพย์กลุ่มสื่อสาร, หลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์, หลักทรัพย์กลุ่มบริการและหลักทรัพย์กลุ่มวัสดุก่อสร้าง ตามลำดับ โดยมีปริมาณการซื้อขายเท่ากับ 1,006,240,000 388,805,000 265,899,000 217,489,000 และ 156,248,000 หุ้น ตามลำดับ โดยกลุ่มหลักทรัพย์ที่มีมูลค่าการซื้อขายสูงสุด 5 อันดับแรกได้แก่ หลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์, หลักทรัพย์กลุ่มพัฒนาอสังหาริมทรัพย์, หลักทรัพย์กลุ่มสื่อสาร, หลักทรัพย์กลุ่มวัสดุก่อสร้างและหลักทรัพย์กลุ่มบริการตามลำดับ โดยมีมูลค่าการซื้อขายเท่ากับ 3,819,420 3,813,332 3,454,086 1,815,655 และ 834,409 ล้านบาทตามลำดับ โดยหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์นั้นเป็นหลักทรัพย์ที่มีมูลค่าการซื้อขายสูงสุดเป็นอันดับที่หนึ่งถึง 3,819,420 ล้านบาท และมีปริมาณการซื้อขายสูงสุดเป็นอันดับที่สามเท่ากับ 265,899,000 หุ้น แสดงให้เห็นถึงสถานการณ์ของการลงทุนในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่กำลังได้รับความสนใจ ดังนั้นจะเห็นว่าหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์จึงเป็นกลุ่มที่น่าสนใจลงทุนอีกกลุ่มหนึ่งเนื่องจากมีมูลค่าการซื้อขายสูง อีกทั้งยังมีแนวโน้มของปริมาณการซื้อขายเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งในการเลือกพิจารณาหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์ในการศึกษา

ตารางที่ 1.2 สรุปการจ่ายเงินปันผลกลุ่มธุรกิจการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2546

กลุ่มธุรกิจ การเงิน	จำนวนบริษัท จดทะเบียน		เงินปันผลจ่าย* (ล้านบาท)	กำไรสุทธิ** (ล้านบาท)	อัตราเงิน ปันผล ตอบแทน (%)
	รวม	จ่ายเงิน ปันผล			
1. เงินทุน หลักทรัพย์	29	16	4,211	7,337	3.59
2. ธนาคาร	14	2	6,069	16,091	2.93
3. ประกันภัย และประกันชีวิต	20	12	1,306	2,015	2.35
รวม	63	30	11,586	25,443	3.05

ที่มา : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2546)

หมายเหตุ * จำนวนบริษัทที่ประกาศจ่ายเงินปันผลประจำปี ณ วันที่ 2 มีนาคม 2546

** แสดงกำไรสุทธิเฉพาะบริษัทที่จ่ายเงินปันผล

จากตารางที่ 1.2 สรุปการจ่ายเงินปันผลกลุ่มธุรกิจการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2546 จะสังเกตได้ว่า กลุ่มธุรกิจการเงินประกอบด้วยบริษัทจดทะเบียนในหมวดเงินทุนหลักทรัพย์, หมวดธนาคาร และหมวดประกันภัยและประกันชีวิต รวม 63 บริษัท โดยมี 30 แห่งที่มีการจ่ายเงินปันผล มีกำไรสุทธิเฉพาะบริษัทที่จ่ายเงินปันผลรวม 25,443 ล้านบาท จ่ายเงินปันผลรวม 11,586 ล้านบาท คิดเป็นอัตราผลตอบแทนจากเงินปันผลร้อยละ 3.05 โดยหมวดเงินทุนหลักทรัพย์และหมวดประกันภัยและประกันชีวิตมีอัตราเงินปันผลตอบแทนร้อยละ 3.59 และ 2.53 ตามลำดับ

สำหรับผลการดำเนินงานของกลุ่มธุรกิจธนาคาร พบว่าจำนวนบริษัทจดทะเบียนกลุ่มธุรกิจธนาคาร 14 แห่ง มี 2 แห่ง ที่มีการจ่ายเงินปันผล โดยเป็นจำนวนเงินปันผล 6,069 ล้านบาท กำไรสุทธิ 16,091 ล้านบาท และอัตราเงินปันผลตอบแทนร้อยละ 2.93 ตัวเลขเหล่านี้เป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าผลประกอบการของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีสาเหตุหลักจากรายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 30 ซึ่งเกิดจากกำไรจากเงินลงทุนอันเนื่องมาจากภาวะตลาดทุนที่ดีขึ้นกว่าปีก่อน นอกจากนี้จะพบว่าอัตราเงินปันผลตอบแทนของกลุ่มธุรกิจการเงินเท่ากับร้อยละ 3.05 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับอัตราผลตอบแทนในรูปของเงินปันผลจากการลงทุนในหุ้นสามัญกับผลตอบแทนที่ได้จากดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารประเภทเงินฝากประจำซึ่งเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 1 -1.25 จะ

เห็นได้อย่างชัดเจนว่าผลตอบแทนในรูปแบบเงินปันผลจากการลงทุนในหลักทรัพย์ให้ผลตอบแทนที่ดีกว่าในรูปแบบของเงินฝากธนาคาร

การลงทุนในหลักทรัพย์ประกอบด้วยหลักเกณฑ์ในการพิจารณา เพื่อเป็นแนวทางตัดสินใจในการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ ในการประเมินค่าการลงทุนนักลงทุนต้องพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลตอบแทนและความเสี่ยงในการลงทุนเป็นสำคัญ และหากนักลงทุนได้ทราบความเสี่ยงและผลตอบแทนจากการลงทุนที่ชัดเจน ย่อมจะทำให้ให้นักลงทุนกล้าตัดสินใจเข้ามาลงทุนในตลาดหลักทรัพย์อันเป็นการลงทุนระยะยาวและเป็นแหล่งระดมเงินทุนขนาดใหญ่ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ

อย่างไรก็ตาม ราคาของหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารมีความผันผวนมาก เนื่องจากความไม่แน่นอนของปัจจัยที่คาดการณ์ได้ยากหลายปัจจัย เช่น ปรากฏการณ์ที่ผิดปกติหลายอย่างที่เกิดขึ้นในตลาด เช่น อาจเกิดจากผลของลักษณะของกิจการหรือหลักทรัพย์ หรือช่วงเวลาที่ลงทุน เช่น ผลจากขนาดของกิจการ ผลจากอัตราส่วนราคาต่อกำไร และผลจากการมีฤดูกาล ได้แก่ ผลจากการซื้อขายหลักทรัพย์ในอาทิตย์แรกของเดือน ผลจากวันศุกร์สัปดาห์ และผลจากวันหยุดตามเทศกาล ซึ่งเป็นวันที่ตลาดหลักทรัพย์ปิดทำการ ซึ่งส่งผลต่อหลักทรัพย์ อาจทำให้เกิดผลตอบแทนที่ผิดปกติได้

ที่ผ่านมานักศึกษาโดยทั่วไป เป็นการศึกษาแบบจำลองที่ไม่ได้ให้ความสำคัญด้านผลจากการมีฤดูกาล ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจทำการศึกษาเกี่ยวกับผลจากการมีฤดูกาลและวิเคราะห์ถึงอิทธิพลของปัจจัยสำคัญที่มีผลต่ออัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยวิธีประมาณค่าสัมประสิทธิ์เอ็มเอ็ม เพราะต้องการจะทราบจากคำถามที่ว่าปัจจัยใดมีอิทธิพลต่อผลตอบแทนรายวันของหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์อย่างไร โดยประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ จะส่งผลในวงกว้างต่อนักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์รวมทั้งภาครัฐและเอกชนและผู้สนใจทั่วไป เพื่อสามารถนำข้อมูลไปใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจเลือกลงทุนในหลักทรัพย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เนื่องจากประโยชน์ดังกล่าวนี้จะครอบคลุมถึงผลจากการมีฤดูกาลต่อการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ในการเลือกวิธีการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ที่เหมาะสมกับข้อมูล อันจะนำไปสู่การได้ค่าประมาณของตัวแปรที่ดีได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1.2.1 เพื่อศึกษาถึงอิทธิพลของวันหยุดที่ตลาดหลักทรัพย์ปิดทำการ ที่มีผลต่ออัตราผลตอบแทนรายวันของหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
- 1.2.2 เพื่อศึกษาถึงอิทธิพลจากการซื้อขายหลักทรัพย์ในอาทิตย์แรกของเดือน ที่มีผลต่ออัตราผลตอบแทนรายวันของหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
- 1.2.3 เพื่อศึกษาถึงปัจจัยด้านอัตราผลตอบแทนตลาด ขนาดของธุรกิจ และอัตราส่วนมูลค่าหลักทรัพย์ตามบัญชีต่อราคาตลาด ที่มีผลต่ออัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้วิธีประมาณค่าสัมประสิทธิ์เอ็มเอ็ม

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

- 1.3.1 ทำให้ทราบถึงอิทธิพลของวันหยุดที่ตลาดหลักทรัพย์ปิดทำการ ที่มีผลต่ออัตราผลตอบแทนรายวันของหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
- 1.3.2 ทำให้ทราบถึงอิทธิพลจากการซื้อขายหลักทรัพย์ในอาทิตย์แรกของเดือน ที่มีผลต่ออัตราผลตอบแทนรายวันของหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
- 1.3.3 ทำให้ทราบถึงปัจจัยด้านผลตอบแทนตลาด ขนาดของธุรกิจ และอัตราส่วนมูลค่าหลักทรัพย์ตามบัญชีต่อราคาตลาด ที่มีผลต่ออัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้วิธีประมาณค่าสัมประสิทธิ์เอ็มเอ็ม

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้จะใช้ข้อมูลราคาปิดของหลักทรัพย์ในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงระยะเวลา 4 ปี เริ่มตั้งแต่วันที่ 4 มกราคม 2544 ถึงวันที่ 30 ธันวาคม 2547 ข้อมูลที่ใช้เป็นวันรวมทั้งสิ้น 980 วัน โดยหลักทรัพย์ในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีทั้งสิ้นจำนวน 12 หลักทรัพย์ ดังนี้

ตารางที่ 1.3 แสดงรายชื่อหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ลำดับ	รายชื่อหลักทรัพย์	ชื่อภาษาอังกฤษ	ชื่อย่อ
1	ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)	BANGKOK BANK PUBLIC COMPANY LIMITED	BBL
2	ธนาคารเอเชีย จำกัด (มหาชน)	THE BANK OF ASIA PUBLIC COMPANY LIMITED	BOA
3	ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)	BANK OF AYUDHYA PUBLIC COMPANY LIMITED	BAY
4	ธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน)	BANKTHAI PUBLIC COMPANY LIMITED	BT
5	ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)	KASIKORN BANK PUBLIC COMPANY LIMITED	KBANK
6	ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)	KRUNG THAI BANK PUBLIC COMPANY LIMITED	KTB
7	ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)	THE SIAM COMMERCIAL BANK PUBLIC COMPANY LIMITED	SCB
8	ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน)	THE THAI MILITARY BANK PUBLIC COMPANY LIMITED	TMB
9	ธนาคารธนชาติ จำกัด (มหาชน)	THANACHART BANK PUBLIC COMPANY LIMITED	NBANK
10	ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน)	SIAM CITY BANK PUBLIC COMPANY LIMITED	SCIB
11	ธนาคารสแตนดาร์ด ชาร์เตอร์ นครธน จำกัด (มหาชน)	STANDARD CHARTERED NAKORNTHON BANK PUBLIC COMPANY LIMITED	SCNB
12	ธนาคารยูโอบี รัตนสิน จำกัด (มหาชน)	UOB RADANASIN BANK PUBLIC COMPANY LIMITED	UOBR

ที่มา: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2547)

โดยประกอบด้วย หลักทรัพย์ในกลุ่มธนาคารพาณิชย์รวม 10 หลักทรัพย์ จากหลักทรัพย์ ทั้งหมด 12 หลักทรัพย์ โดยมี 2 หลักทรัพย์ที่ไม่ได้ทำการศึกษาเนื่องจากปริมาณข้อมูลราคาของ หลักทรัพย์ไม่เพียงพอที่จะใช้ในการศึกษา คือ 1) ธนาคารสแตนดาร์ด ชาร์เตอร์ นครชน จำกัด (มหาชน) และ 2) ธนาคารยูโอบี รัตนสิน จำกัด (มหาชน) โดยมีช่วงเวลาที่ใช้ในการศึกษาดังตาราง ที่ 1.4

ตารางที่ 1.4 ช่วงเวลาของข้อมูลหลักทรัพย์ในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่นำมาใช้ในการศึกษา

ลำดับ	รายชื่อหลักทรัพย์	ชื่อย่อ	ช่วงเวลาของข้อมูลที่ทำการศึกษา
1	ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)	BBL	4 มกราคม 2544 – 30 ธันวาคม 2547 (980 วัน)
2	ธนาคารเอเชีย จำกัด (มหาชน)	BOA	4 มกราคม 2544 – 30 ธันวาคม 2547 (980 วัน)
3	ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)	BAY	4 มกราคม 2544 – 30 ธันวาคม 2547 (980 วัน)
4	ธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน)	BT	2 เมษายน 2544 – 30 ธันวาคม 2547 (919 วัน)
5	ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)	KBANK	4 มกราคม 2544 – 30 ธันวาคม 2547 (980 วัน)
6	ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)	KTB	4 มกราคม 2544 – 30 ธันวาคม 2547 (980 วัน)
7	ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)	SCB	4 มกราคม 2544 – 30 ธันวาคม 2547 (980 วัน)
8	ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน)	TMB	4 มกราคม 2544 – 30 ธันวาคม 2547 (980 วัน)
9	ธนาคารธนชาติ จำกัด (มหาชน)	NBANK	4 มกราคม 2544 – 30 ธันวาคม 2547 (980 วัน)
10	ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน)	SCIB	2 ธันวาคม 2546 – 30 ธันวาคม 2547 (264 วัน)

1.5 นิยามศัพท์

1.5.1 ดัชนีราคาตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET Index) เป็นดัชนีราคาหลักทรัพย์ที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นผู้จัดทำขึ้น เพื่อแสดงถึงการเคลื่อนไหวของราคาหลักทรัพย์ที่ทำการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเป็นการเปรียบเทียบมูลค่าตลาดรวมวันปัจจุบัน กับมูลค่าตลาดรวมวันฐาน ณ วันที่ 30 เมษายน 2518 ซึ่งเป็นวันแรกที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเปิดให้มีการซื้อขายหลักทรัพย์

1.5.2 ราคาปิด (closing price) หมายถึงราคาตลาดของหลักทรัพย์ใดๆ ในตลาดหลักทรัพย์ที่มีการซื้อขายเป็นรายการสุดท้ายของแต่ละวัน ในการคำนวณราคาปิด ตลาดหลักทรัพย์จะเปิดให้ซื้อขายได้ตามปกติจนถึงเวลา 16.30 น. จากนั้นระบบการซื้อขายจะหาเวลาปิดโดยการสุ่มเลือก (random) เวลาในช่วง 16.35 - 16.40 น. และเปิดโอกาสให้บริษัทสมาชิกสามารถส่งคำสั่งซื้อขายเพิ่มเติมได้อีกอย่างน้อย 5 นาที ตั้งแต่ 16.30 น. ถึงเวลาปิดที่ได้จากการสุ่มเลือก และจะยังไม่จับคู่การซื้อขายจนกว่าจะถึงเวลาปิด จึงนำคำสั่งซื้อขายทั้งหมดที่ค้างอยู่ในระบบจนกระทั่งถึงเวลาปิดมาคำนวณหาราคาปิดของแต่ละหลักทรัพย์ อย่างไรก็ตาม หากไม่สามารถคำนวณหาราคาปิดตามหลักเกณฑ์ข้างต้นได้ ให้ถือว่าราคาซื้อขายครั้งสุดท้ายในวันนั้นเป็นราคาปิด

1.5.3 ความเสี่ยง (risk) หมายถึงโอกาสที่สูญเสียบางอย่าง ซึ่งความเสี่ยงในการถือหลักทรัพย์มีความสัมพันธ์ที่อาจทำให้ผลตอบแทนที่ได้รับน้อยกว่าผลตอบแทนที่คาดหวัง สาเหตุที่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในผลตอบแทนคือ อิทธิพลบางอย่างที่มาจากภายนอกกิจการซึ่งไม่สามารถควบคุมได้ส่งผลกระทบต่อราคาของหลักทรัพย์ และอิทธิพลจากภายในกิจการเองซึ่งสามารถควบคุมได้ อิทธิพลภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้นั้นเรียกว่า ความเสี่ยงที่เป็นระบบ (systematic risk) ส่วนอิทธิพลภายในที่สามารถควบคุมได้เรียกว่า ความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ (unsystematic risk)

1.5.4 ความเสี่ยงที่เป็นระบบ (systematic risk) เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในภาวะเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และการเปลี่ยนแปลงในภาวะแวดล้อมของสังคมซึ่งกระทบต่อตลาดหลักทรัพย์ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงราคาของหลักทรัพย์ มีสาเหตุมาจากความเสี่ยงทางตลาด ความเสี่ยงในอัตราดอกเบี้ย ความเสี่ยงในอำนาจซื้อ

ความเสี่ยงทางตลาด (market risk) หมายถึงความเสี่ยงที่เกิดจากการสูญเสียในเงินลงทุน เป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งมีสาเหตุมาจากการเกิด

สงคราม ความเจ็บป่วยของผู้บริหารประเทศในปีที่มีการเลือกตั้ง นโยบายการเมืองของประเทศ หรือการเก็งกำไรที่เกิดขึ้นในตลาดหลักทรัพย์

ความเสี่ยงในอัตราดอกเบี้ย (interest rate risk) หมายถึงอัตราดอกเบี้ยตลาดระยะยาวจะมีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยมีผลทำให้หลักทรัพย์ได้รับผลกระทบกระเทือนด้วย ตัวอย่างเช่น ถ้าอัตราดอกเบี้ยในตลาดเปลี่ยนแปลงสูงขึ้นราคาของหลักทรัพย์จะลดลง โดยนักลงทุนจะเปลี่ยนจากการถือหลักทรัพย์มาเป็นฝากเงินกับธนาคารเพื่อหวังผลจากอัตราดอกเบี้ยที่สูงขึ้น ซึ่งการขายหลักทรัพย์ที่ถือออกไปจะทำให้ราคาหลักทรัพย์มีการปรับตัวลดลง

ความเสี่ยงในอำนาจซื้อ (purchasing power risk) หมายถึงความเสี่ยงที่เกิดจากอำนาจซื้อของเงินลดลง แม้ว่าตัวเงินที่ได้รับจากรายได้จะยังคงเดิมก็ตาม สาเหตุที่ทำให้เกิดความเสียหายในอำนาจซื้อคือ ภาวะเงินเฟ้อ (inflation) ถ้าภาวะเงินเฟ้อรุนแรงค่าของเงินก็จะลดลงอย่างมาก

1.5.5 ความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ (unsystematic risk) หมายถึงความเสี่ยงที่ทำให้ธุรกิจนั้นเกิดการเปลี่ยนแปลงผิดไปจากธุรกิจอื่น โดยจะกระทบกระเทือนต่อราคาหลักทรัพย์ของบริษัทนั้นเพียงแห่งเดียว ไม่มีผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์อื่นในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวอาจได้แก่ การเปลี่ยนแปลงในรสนิยมของผู้บริโภค ความผิดพลาดของผู้บริหาร การนัดหยุดงานของพนักงานในบริษัท ปัจจัยนี้มีผลกระทบต่อผลตอบแทนของบริษัทหนึ่งแต่ไม่มีผลกระทบต่อทั้งตลาด สาเหตุที่ทำให้เกิดความเสียหายประเภทนี้อาจเกิดจากความเสียหายจากการบริหาร ความเสี่ยงทางการเงิน

ความเสี่ยงอันเกิดจากการบริหารธุรกิจ (business risk) หมายถึงความเสี่ยงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการทำกำไรของบริษัท เป็นเหตุให้นักลงทุนสูญเสียเงินลงทุน สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงนี้อาจเกิดจาก ภาวะการแข่งขัน การเปลี่ยนแปลงรสนิยมของผู้บริโภค การเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายที่ไม่สามารถควบคุมได้ ความผิดพลาดของผู้บริหาร หรือบทบาทของภาครัฐ ซึ่งผลให้บริษัทต้องมีการจัดการต้นทุนในการผลิต

ความเสี่ยงทางการเงิน (financial risk) หมายถึงโอกาสที่ผู้ลงทุนจะเสียเงินลงทุนหากบริษัทผู้ออกหลักทรัพย์ไม่มีเงินชำระหนี้หรือล้มละลาย ความเสี่ยงทางการเงินของบริษัทอาจจะเพิ่มขึ้น จากด้วยสาเหตุ เช่น กู้ยืมเพิ่มขึ้น ราคาวัตถุดิบที่ซื้อมีราคาเพิ่มสูงขึ้น สินค้าล้ำสมัยมีคู่แข่งมากขึ้น บริษัทมีปัญหาขาดสภาพคล่อง

1.5.6 สัมประสิทธิ์ค่าเบต้า (β) หมายถึงตัววัดความเสี่ยง เป็นตัวเลขแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผลตอบแทนของหลักทรัพย์กับผลตอบแทนของตลาด หรือผลตอบแทนเฉลี่ยของหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ เมื่อค่าเบต้าของตลาดจะเท่ากับ 1 นั่นคือ ผลตอบแทนของแต่ละหลักทรัพย์อาจมีค่ามากกว่า 1 หรือน้อยกว่า 1 ค่าเบต้าจะทำให้ให้นักลงทุนทราบถึงความเสี่ยงที่เป็นระบบ (systematic risk) และนำไปพิจารณาถึงการเคลื่อนไหวของตลาด ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการคาดหวังผลตอบแทนจากหลักทรัพย์ ดังนั้นถ้าค่าเบต้าของหลักทรัพย์มีค่ามากกว่า 1 แสดงว่า หลักทรัพย์นั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงในอัตราผลตอบแทนมากกว่าการเปลี่ยนแปลงในอัตราผลตอบแทนของตลาด และหากหลักทรัพย์ใดมีค่าเบต่าน้อยกว่า 1 แสดงว่าหลักทรัพย์นั้นมีการเปลี่ยนแปลงในอัตราผลตอบแทนน้อยกว่าการเปลี่ยนแปลงในอัตราผลตอบแทนของตลาด

1.5.7 อัตราเงินปันผลตอบแทน (dividend yield) หมายถึงค่าสถิติที่บอกให้ผู้ลงทุนทราบว่า หากลงทุนซื้อหลักทรัพย์ ณ ระดับราคาตลาดในปัจจุบัน จะมีโอกาสได้รับเงินปันผลซึ่งเป็นผลตอบแทนจากการลงทุน โดยคิดเป็นอัตราร้อยละราคาหลักทรัพย์ที่ซื้อ ซึ่งมีสูตรคำนวณ ดังนี้

$$\text{อัตราเงินปันผลตอบแทน} = \frac{\text{มูลค่าปันผลต่อหลักทรัพย์} * 100}{\text{ราคาตลาดของหลักทรัพย์}}$$

1.5.8 มูลค่าหลักทรัพย์ตามบัญชี (book value) หมายถึงมูลค่าของหุ้นสามัญหรือมูลค่าสินทรัพย์สุทธิ (net asset value) ตามงบดุลล่าสุดของบริษัทผู้ออกหลักทรัพย์ คำนวณได้จากการนำสินทรัพย์รวมหักด้วยหนี้สินรวม ซึ่งก็คือ ส่วนของผู้ถือหุ้นนั่นเอง ในการหามูลค่าตามบัญชีต่อหุ้นต้องหารด้วยจำนวนหุ้นที่ออกและเรียกชำระแล้ว ในกรณีที่บริษัทมีการชำระบัญชีเพื่อเลิกกิจการ ผู้ถือหุ้นจะได้รับเงินทุนต่อหุ้นคืนในจำนวนเท่ากับมูลค่าตามบัญชี ทั้งนี้ หากบริษัทใดมีหุ้นบุริมสิทธิก็ต้องหักส่วนของหุ้นบุริมสิทธิออกก่อน จึงจะคำนวณมูลค่าหุ้นของหุ้นสามัญได้ ดังนี้

$$\text{มูลค่าหลักทรัพย์ตามบัญชี} = \frac{\text{สินทรัพย์รวม} - \text{หนี้สินรวม}}{\text{จำนวนหุ้นสามัญทั้งหมดที่บริษัทออกและเรียกชำระแล้ว}}$$

1.5.9 มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (market capitalization) หมายถึงมูลค่าตามราคาตลาดของหลักทรัพย์จดทะเบียน ซึ่งเป็นค่าที่คำนวณจากการนำราคาปิดของหลักทรัพย์จดทะเบียนคูณกับจำนวนหน่วยของหลักทรัพย์จดทะเบียน โดยเป็นดัชนีหนึ่งแสดงขนาดของหลักทรัพย์จดทะเบียน

นอกจากนี้ยังแสดงถึงขนาดของตลาดหลักทรัพย์โดยรวมได้ด้วย ปัจจุบัน การคำนวณค่าตามราคาตลาดโดยรวมของตลาดหลักทรัพย์ จะครอบคลุมหลักทรัพย์ประเภทหุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิ และ ใบสำคัญแสดงสิทธิในการจองซื้อหุ้นสามัญหรือวอแรนท์

1.5.10 อัตราส่วนมูลค่าหลักทรัพย์ตามบัญชีต่อราคาตลาด (book to market) หมายถึง อัตราส่วนเปรียบเทียบกำไรสุทธิต่อหลักทรัพย์ของหุ้นสามัญนั้นกับราคาตลาดของหุ้นสามัญ ซึ่งคำนวณได้ ดังนี้

$$BVP = \frac{\text{มูลค่าหลักทรัพย์ตามบัญชี}}{\text{ราคาตลาดของหุ้นสามัญ}}$$

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved